

binnenlandsche zaken over de noodzakelijkheid van duidelijke gebruiksaanwijzingen op de recepten (zie 1913, Eerste Helft. bldz. 1854). De buisjes en fleschjes „in oorspronkelijke verpakking”, zooals zij vaak worden afgeleverd en helaas ook vaak worden voorgeschreven, zijn zoodanig beplakt met voor den patiënt nuttelooze, zoo niet schadelijke reclame-opschriften, dat er voor een behoorlijke signatuur geen ruimte overblijft en deze dan ook dikwijls achterwege blijft. De inzender wenscht dus een verordening, waarbij het openlaten van ruimte voor een behoorlijke signatuur op „oorspronkelijke verpakkingen” wordt voorgeschreven.

GENEESKUNDIGE WETGEVING IN RUSLAND. — Een commissie tot regeling van de toelating van geneeskundigen en het toezicht op hun gedrag heeft een wetsontwerp vastgesteld, waarin de uitoefening der geneeskunst slechts wordt toegestaan aan hen, die het geneeskundig staatsexamen hebben afgelegd, zoodat de halve bevoegdheden (Feldscher) worden afgeschaft. Ondanks de tegenspraak van eenige hooge geneeskundige ambtenaren heeft de commissie verder bepaald, dat het beroepsgeheim mag worden geschonden, indien de gezondheid van een andere persoon wordt bedreigd, als de rechter het verlangt of als dit van een geneeskundig ambtenaar door zijn „meerdere” wordt gevorderd (*Petersb. med. Zeitung* 1913, n^o, 11).

WAT EEN DOKTER TE ONDERTEEKENEN KRIJGT. — Een inzender in *the Lancet* vertelt, dat hem door een wettelijk toegelaten ziekenfonds briefjes ter onderteekening worden voorgelegd, waarin de patiënt eerst heeft megedeeld, hoe zijn vrouw heet, wat zijn vak en wie zijn werkgever is, of hij van de opbrengst van deze bezigheid geheel afhankelijk is, en of hij meer dan 160 P. St. per jaar verdient. Nu moet de dokter de verklaring onderteekenen: „Ik verklaar, dat deze opgaven juist zijn, enz.”. De inzender schrapte deze woorden door, en ook *the Lancet* vindt, dat een arts nooit iets moet verklaren, wat hij niet kan weten.

PENSIOEN VOOR GEMEENTE-GENEESKUNDIGEN IN HONGARIJE. — Sedert 1907 is bij het Hongaarsche parlement een wetsontwerp in behandeling geweest, dat thans tot wet is geworden, en dat in vele geneeskundige gezinnen de zorgen zal verlichten. Gemeente-geneeskundigen krijgen nu na vijf jaren dienst recht op een pensioen van 40 pCt. van hun inkomen, welk recht iedere vijf jaren met 10 pCt. wordt verhoogd, zoodat na 35 jaren dienst het volle tractement als pensioen wordt toegekend. Men hoopt op deze wijze de geneeskundigen aan te moedigen tot vestiging op het land, waar nog 400 gemeenten onbezet zijn, terwijl van de 6400 artsen 1600 te Budapest wonen. De toestand ten plattelande is dan ook niet aantrekkelijk; slechte wegen, slechte, ongezonde woningen en een zoo karig bestaan, dat vele geneeskundigen op kosten hunner collega's moeten worden begraven en vele weduwen als dienstboden of winkelbedienden haar levensonderhoud moeten verdienen. Zodoende is het niet te verwonderen, dat de meesten liever in de hoofdstad wachten op hun beurt om een bescheiden bestaan te verwerven (*Brit. med. Journ.*). PINKHOF.

INGEZONDEN.

OPGAVE VAN DESKUNDIGEN VOOR GERECHTELIJK-GENEESKUNDIGE SECTIES.

Toen in 1910, op de 61ste algemeene vergadering het hoofdbestuur gemachtigd werd bij de regeering er op aan te dringen het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek „in zijn geheel opnieuw te regelen”, had zeker niemand verwacht, dat het antwoord van den minister van justitie zou zijn het verzoek, dat ons dezer dagen onder bovenstaand opschrift, vanwege den secretaris onzer afdeling, namens het hoofdbestuur,

bereikte. Als gevolg van een schrijven van den minister a. i. wordt ons geneeskundigen, gevraagd, of wij ons bereid verklaren tot het geven van gerechtelijk-geneeskundige voorlichting, zoodat, op grond dezer bereidverklaring „bijzondere deskundigheid bij lijkschouw mag worden verondersteld”. Voorts wordt er bijgevoegd, dat het de meening van den minister is, dat ook: „deskundigen ten plattelande zich voor deze lijst zullen opgeven” en dat ieder vermelde „voor welk onderdeel der gerechtelijke geneeskunde hij in het bijzonder als deskundige is te beschouwen, bijv. voor een onderzoek omtrent het al of niet plaats gehad hebben van verdrinking, verstikking, verwonding, verbranding, vergiftiging, enz.”.

Hoe is het mogelijk, dat *dit* het antwoord kan zijn op een verzoek om een vernieuwde regeling, in zijn geheel, van het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek? Eenstemmig was het oordeel van alle aanwezigen op de algemeene vergadering te Tilburg, dat onder deskundigen in zake gerechtelijk-geneeskundige schouwingen slechts patholoog-anatomen te verstaan zijn. In de discussie ging het er dan ook alleen om, op welke wijze het best een regeling ware te vinden, opdat dit werk voortaan aan hen, hetzij uitsluitend, hetzij in samenwerking met den behandelenden geneesheer, werd toevertrouwd. Gehoopt werd, dat stappen van het hoofdbestuur bij de hooge regeering tot het gewenschte doel zouden leiden. En ziet; het antwoord van den minister is een verzoek, dat de meest geschikte gelegenheid opent om voortaan eerst recht moeilijkheden te veroorzaken.

Men zie de circulaire eens goed aan: bereidverklaring op grond van bijzondere deskundigheid, — dit ook bij geneesheeren ten plattelande — en alles ter eigen beoordeeling. Daarbij de fijne specialiseering in deskundigheid voor lijkschouwingen na verdrinking, verstikking, verwonding, verbranding, enz. Er ontbreekt slechts aan, dat gevraagd is naar de deskundigheid betreffende de vloeistoffen of gassen, waarin verdrinking, resp. verstikking plaats had, of het lichaamsdeel, waar de wond werd toegebracht!

Maar laat ik trachten ernstig te zijn, want, inderdaad, de zaak is van te veel belang om er vroolijk bij te blijven, als men ziet hoeveel gevaar zij loopt door de nieuwe regeling „in zijn geheel” volmaakt te mislukken. Mij dunkt, er is slechts één middel om dit te voorkomen. Laten alle geneesheeren, niet-patholoog-anatomen, het verzoek eenvoudig naast zich leggen en geen taak op zich nemen, waartoe zij inderdaad niet bevoegd zijn. Helaas, kan dit waarschuwend woord eerst verschijnen na den dag, waarop de antwoorden moeten zijn ingezonden. Maar waarom werd er ook zooveel haast gemaakt en moest ons antwoord reeds binnen vier dagen gegeven worden, vóórdat wij gelegenheid hadden ons openlijk in ons *Tijdschrift* er over uit te spreken? Deze, ik zou bijna zeggen overrompeling komt mij hoogst bedenkelijk voor.

Liever geen nieuwe regeling dan een, waarbij ieder, die zich deskundige acht, officieel tot gerechtelijk-geneeskundige wordt uitgeroepen; boven zulk een regeling is nog verreweg te verkiezen de toestand, hoe onvolkomen ook, zooals hij nu is, met tegemoetkoming aan den wensch gelijk die op de vergadering te Tilburg (*Tijdschrift voor Geneeskunde*, bldz. 699, 2de helft, 1910) door collega SCHOO is uitgesproken: „Laat iedere kring zich met één of meer patholoog-anatomen verstaan en in voorkomende gevallen den rechter-commissaris naar dezen persoon of personen verwijzen”. Dit geeft tenminste een goede kans, dat het onderzoek komt in „deskundige” handen.

Tot slot nog deze vragen: ziet het hoofdbestuur geen beteren weg tot oplossing van dit vraagstuk, dan de samenstelling van een lijst van deskundigen, wier deskundigheid slechts door henzelf beoordeeld wordt? En is het niet de taak van ons allen, om ons tegen de voorgestelde officiële specialiseering der gerechtelijke-geneeskunde door een krachtig protest te verzetten?

Rotterdam, 29 Juni 1913.

J. P. VAN DER BRUGH.

Door ons werden nog verscheidenen stukken over hetzelfde onderwerp ontvangen. Wij achten echter de zaak voorloopig door bovenstaand stuk van dr. VAN DER BRUGH voldoende toegelicht.

Redactie.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Verrichtingen van het centraal laboratorium.

Hoewel een beetje laat, heeft thans het licht gezien het verslag van de verrichtingen van het centraal laboratorium ten behoeve van het staatstoezicht op de volksgezondheid over het jaar 1911. Voor een deel zal dit late verschijnen wel veroorzaakt zijn door het overlijden van den vorigen directeur dr. ALI COHEN; het verslag is ten minste ondertekend door dr. BROERS als waarnemend directeur, zoodat het blijkbaar aan ALI COHEN niet gegeven is geweest dit verslag geheel af te werken. Onze redactie mocht een exemplaar van het verslag ontvangen, waarvoor den directeur hier openlijk dank betuigd moge worden.

De werkzaamheden van het laboratorium hebben zich in 1911 belangrijk uitgebreid vergeleken bij die van 1910. Niet minder dan 2067 maal werd een onderzoek op tuberkelbacillen verricht, 871 maal aangevraagd door geneeskundigen verbonden aan tuberculose-vereeningen, 1218 maal door andere geneeskundigen. In 1934 gevallen betrof het onderzoek sputum; in 526 dezer sputa werden zonder hulp van antiformine tuberkelbacillen gevonden, terwijl 63 maal de bacillen pas na behandeling met antiformine werden aangetoond. In 108 gevallen werd urine op tuberkelbacillen onderzocht, 28 maal met positieven uitslag. In ontlasting werd 12 maal daarnaar gezocht, 3 maal met goed gevolg. Vier maal werd in pleuritis-vocht naar tuberkelbacillen gezocht en drie maal werden zij gevonden. Viermaal in etter zonder gevolg; bij een van deze kwamen zij echter aan het licht door enting bij een Guineesch biggetje. Één maal werd een stukje bindvlies onderzocht en werden daarin mikroskopisch tuberkelbacillen gevonden.

Het aantal onderzoeken op diphtheritis bedroeg 3538 met in 801 gevallen positieven uitslag. In een belangrijk aantal gevallen betrof het onderzoek echter het opsporen van bacillendragers. In een deel der gevallen werd behalve op platen van gewoon LOEFFLER's serum ook op den voedingsbodem van RANKIN geënt; het bleek echter, dat de groei op deze platen langzamer geschiedde, zoodat ten slotte voor goed tot de LOEFFLER-platen werd teruggekeerd. Verscheidene malen werd nog verder door dierproeven de virulentie onderzocht om uit te maken, of de gevonden bacillen werkelijk diphtheriebacillen waren.

Naar typhus en paratyphus werd 830 maal gezocht; ook hierbij waren weder vele onderzoeken met het doel bacillendragers te ontdekken. Bij het zenden van bloed voor de reactie van WIDAL werd vaak de fout gemaakt bloed te zenden uit het eerste tijdperk der ziekte; in dien tijd valt die reactie in den regel negatief uit.

Driemaal werd ontlasting onderzocht op dysenterie-amoeben, zonder gevolg; twaalf maal op dysenterie-bacillen, waarvan tweemaal met positieven uitslag nl. eens uit Assen en eens uit Hoogezand.

Naar cholera-vibrionen werd 87 maal gezocht steeds tevergeefs; in 68 gevallen betrof het de ontlasting van schepelingen.

Naar pestbacillen werd tweemaal gezocht zonder ze te vinden.

Zestien maal werd spinaalvocht van meningitis-lijdens en tienmaal slijm uit de neus-keelholte onderzocht op de aanwezigheid van meningococcen. Éénmaal werden in het spinaalvocht meningococcen gevonden; in het slijm geen enkele maal. Tweemaal werden in het spinaalvocht tuberkelbacillen gevonden.